Društvo matematikov, fizikov
in astronomov Slovenije

Jadranska ulica 19
1000 Ljubljana

Tekmovalne naloge DMFA Slovenije

45. tekmovanje iz matematike
za Vegovo priznanje
Državno tekmovanje, 18. april 2009

Prilepi nalepko s šifro

NALOGE ZA SEDMI RAZRED

Čas reševanja: 120 minut.

1. Kolesar je v eni uri in 12 minutah prevozil dve sedmini poti od doma do centra mesta. V kolikšnem času bi z enako hitrostjo prevozil polovico poti od doma do centra mesta? Odgovor zapiši v urah in minutah.

2. V štirikotniku $ABCD$ sta stranici AB in BC enako dolgi, diagonala AC pa meri toliko kot stranica CD. Kot BAD meri $120°$, kot CBA pa $100°$. Izračunaj ostala kota štirikotnika.

3. Na izlet se odpravi 15 ljudi. Ker pričakujejo dež, jih 14 nosi dežnik, 10 jih ima gumijaste škornje, 11 jih nosi pokrivalo, 12 pa jih ima s sabo pelerino. Najmanj koliko ljudi ima s sabo vsa štiri varovala zoper dež?

4. Naj bo ABC enakostranični trikotnik. Iz poljubne točke D na stranici AC narišemo pravokotnico na stranico AB. Presečišče pravokotnice in stranice označimo s točko E. Iz točke E narišemo pravokotnico na stranico BC in presečišče označimo s F. Dokaži, da je trikotnik DEF enakostraničen, če je $|AE| = |BF|$.

5. Poišči vsa naravna števila m in n, za katera je največji skupni delitelj naravnih števil m in 18 enak n, najmanjši skupni večkratnik števil n in 4 pa enak m. Utemelji, da so to vse rešitve.

45. tekmovanje iz matematike
za Vegovo priznanje
Državno tekmovanje, 18. april 2009

Prilepi nalepko s šifro

NALOGE ZA OSMI RAZRED

Čas reševanja: 120 minut.

1. Posoda, ki drži 10 litrov, je do vrha napolnjena z napitkom, v katerem je 40 % soka. Iz posode iztočimo polovico vsebine in do vrha dolijemo napitek, v katerem je 20 % soka. Postopek ponavljamo, vsakokrat dolijemo napitek, v katerem je 20 % soka. Koliko odstotkov soka je v napitku, ki ga dobimo po treh dolivanjih?

2. V pravilnem večkotniku meri vsota notranjih kotov 1800°. Zbrišemo tri zaporedne stranice v tem večkotniku, da dobimo lomljeno črto. Prosti krajišči lomljenke povežemo z daljico in nastane novi večkotnik. Koliko meri najmanjši notranji kot v novonastalem večkotniku?

3. Znotraj kvadrata $ABCD$ leži kvadrat $A'B'C'D'$, katerega stranice so paroma vzporedne stranicam kvadrata $ABCD$. Središči kvadratov $ABCD$ in $A'B'C'D'$ sovpadata. Točke E, F, G in H so razpolovišča stranic večjega kvadrata, točke E', F', G' in H' pa so razpolovišča stranic manjšega kvadrata. Izrazi ploščino osenčenega dela z dolžino stranice večjega kvadrata (glej sliko).

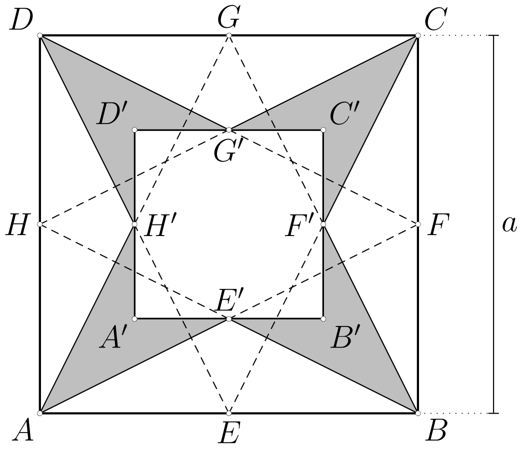

4. Pokaži, da je $\dfrac{10^n + 35}{45}$ naravno število za vsako naravno število n.

5. Za štiri cela števila velja $a < b < c < d$. Izračunamo vse možne vsote po dveh izmed števil a, b, c in d. Največje štiri vsote so: 8, 7, 5 in 4. Določi število a.

Prilepi nalepko s šifro

NALOGE ZA DEVETI RAZRED

Čas reševanja: 120 minut.

1. Zapiši enačbo premice, ki seka abscisno os pri vrednosti -6, če je ploščina pravokotnega trikotnika, ki ga omejuje ta premica s koordinatnima osema, enaka 13.5 kvadratnih enot. Poišči vse rešitve.

2. Kraji A, B in C ležijo v tem vrstnem redu ob ravni cesti. Razdalja med krajema A in B je za 10 km krajša, kot je razdalja med krajema B in C. Ko prvi motorist, ki vozi iz kraja A v kraj B, prevozi $\frac{2}{7}$ svoje poti, drugi motorist, ki vozi iz kraja C v kraj B, prevozi $\frac{4}{9}$ svoje poti. Tedaj sta oba enako oddaljena od kraja B. Koliko kilometrov sta oddaljena kraja A in C?

3. V trapezu $ABCD$ je osnovnica AB dolga 12 cm, osnovnica DC pa 3 cm. Notranji kot pri oglišču D je skladen s kotom, ki ga diagonala AC oklepa s krakom BC.

a) Izračunaj dolžino diagonale AC.

b) Koliko meri obseg trapeza, če je krak BC dolg 8 cm?

4. Mizar je leseni kocki odrezal vogal, tako da je raven rez potekal skozi razpolovišča treh pripadajočih robov (glej levo sliko). Na enak način je kocki odrezal še ostale vogale (glej desno sliko).

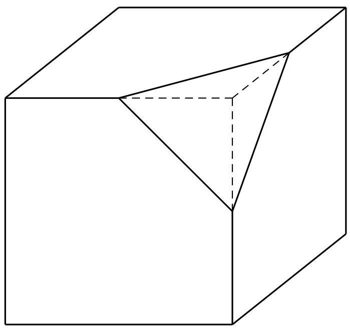

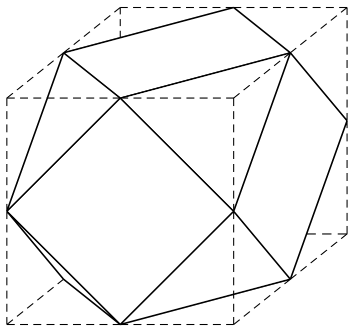

Površino nastalega telesa je pobarval. Koliko barve je potreboval, če bi prvotno kocko lahko pobarval s šestimi litri barve?

5. Palindromno število je število, ki ga enako beremo z leve in z desne strani, npr. 13531.

a) Poišči najmanjši šestmestni palindrom, ki je deljiv z 18.

b) Dokaži, da noben štirimestni palindrom ni praštevilo.

Rešitve za 7. razred

1. Kolesar je $\frac{2}{7}$ poti prevozil v 72 minutah ali $\frac{6}{5}$ ure, torej je za $\frac{1}{7}$ poti porabil 36 minut ali $\frac{6}{5} : 2 = \frac{3}{5}$ ure. Celo pot bi prevozil v $7 \cdot 36 = 252$ minutah ali $\frac{3}{5} \cdot 7 = \frac{21}{5}$ ure. Polovico poti bi prevozil v 126 minutah, to je v dveh urah in 6 minutah.

Pretvorba časa, ki ga porabi za $\frac{2}{7}$ poti v 72 minut ali $\frac{6}{5}$ ure . . . . 2 točki
Izračunan čas, v katerem kolesar prevozi $\frac{1}{7}$ poti: 36 minut ali $\frac{3}{5}$ ure . . . . 2 točki
Izračunan čas za celotno pot: 252 minut ali $\frac{21}{5}$ ure . . . . 3 točke
Izračunan čas za polovico poti: 126 minut ali $\frac{21}{10}$ ure . . . . 2 točki
Odgovor: Polovico poti bi prevozil v 2 urah in 6 minutah . . . . 1 točka

2. Trikotnik ABC je enakokrak, kota BAC in BCA sta zato skladna in merita vsak po $40°$, saj je $\sphericalangle CBA = 100°$. Tudi trikotnik ACD je enakokrak. Ker je $\sphericalangle CAD = \sphericalangle BAD - \sphericalangle BAC = 120° - 40° = 80°$, merita kota osnovnici $80°$. Kot ob vrhu trikotnika ACD potem meri $20°$. Kot BCD meri $60°$ in kot CDA meri $80°$.

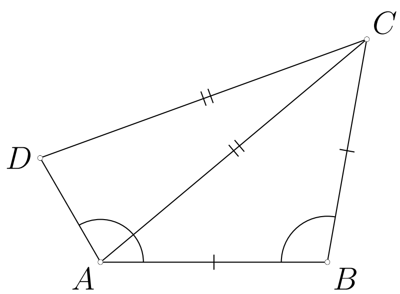

Skica . . . . 1 točka
Ugotovitev, da sta kota BAC in BCA skladna in merita vsak $40°$ . . . . 3 točke
Ugotovitev, da kota DAC, ADC merita $80°$ . . . . 2 točki
Izračun velikosti kota $\sphericalangle ACD = 20°$ . . . . 2 točki
Odgovor: Kot BCD meri $60°$ in kot CDA meri $80°$ . . . . (1 + 1) točka

3. **1. način.** Ker ima 14 oseb dežnik, 1 oseba dežnika nima. Podobno jih 5 nima gumijastih škornjev, 4 nima pokrivala, 3 pa nimajo pelerine. Torej največ $1 + 5 + 4 + 3 = 13$ oseb nima vsaj enega varovala, zato imata vsaj $15 - 13 = 2$ osebi vsa 4 varovala zoper dež.

Ideja, da izračunamo, koliko oseb nima določenega varovala . . . . 2 točki
Dežnika nima 1 oseba . . . . 1 točka
Gumijastih škornjev nima 5 oseb . . . . 1 točka
Pokrivala nimajo 4 osebe . . . . 1 točka
Pelerine nimajo 3 osebe . . . . 1 točka

Največ 13 oseb nima vsaj enega varovala .... 2 točki
Vsaj 2 osebi imata vsa 4 varovala .... 2 točki

Ker ima 14 ljudi dežnik, 12 pelerino, skupaj pa jih je 15, jih mora vsaj $14+12-15=11$ imeti oboje. Ker jih ima 11 oboje, 11 pa tudi pokrivalo, ima tri varovala že $11+11-15=7$ ljudi od petnajstih. Če jih 7 nosi pelerino, pokrivalo in dežnik, še 10 pa jih ima gumijaste škornje, sta med njimi vsaj $7+10-15=2$, ki imata vse štiri stvari.

Minimalno število ljudi, ki imajo dežnik in pelerino, je 11 .... 4 točke
Minimalno število ljudi, ki imajo dežnik, pelerino in še pokrivalo, je 7 ... 4 točke
Minimalno število ljudi, ki imajo vse štiri pripomočke, je 2 .... 2 točki

4. Trikotnik AED je polovica enakostraničnega trikotnika, ker merijo njegovi notranji koti $60°$, $90°$ in $30°$. Podobno je tudi trikotnik BFE polovica enakostraničnega trikotnika. Ker je $|AE|=|BF|$, sta trikotnika AED in BFE skladna. Torej je trikotnik DEF enakokrak ($|DE|=|EF|$). Ker pa kot pri vrhu E trikotnika DEF meri $60°$, je trikotnik DEF enakostraničen.

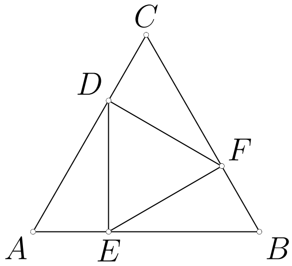

Zapis kotov trikotnika AED: $\sphericalangle EAD=60°$, $\sphericalangle DEA=90°$, $\sphericalangle ADE=30°$ ... 2 točki
Ugotovitev, da je trikotnik AED polovica enakostraničnega trikotnika ... 1 točka
Ugotovitev, da je trikotnik BFE polovica enakostraničnega trikotnika ... 1 točka
Ugotovitev, da sta trikotnika AED in BFE skladna .... 2 točki
Ugotovitev, da je trikotnik DEF enakokrak .... 1 točka
Izračun $\sphericalangle DEF=60°$ .... 2 točki
Enakokrak trikotnik DEF s kotom $60°$ v vrhu je enakostraničen .... 1 točka

5. 1. način. Ker je največji skupni delitelj števil m in 18 enak n, je n delitelj števila 18, torej je $n \in \{1,2,3,6,9,18\}$. Število m je najmanjši skupni večkratnik števil n in 4. Če je $n=1$ ali $n=2$, je $m=4$. Če je $n=3$ ali $n=6$, je $m=12$. Pri $n=9$ ali $n=18$ pa je $m=36$.

Največji skupni delitelj m in 18 mora biti n, zato so ustrezne rešitve le $m=4$ in $n=2$, $m=16$ in $n=6$ ter $m=36$ in $n=18$.

Ugotovitev, da $n \mid 18$ .... 2 točki
Zapis vseh deliteljev števila 18 .... 3 točke
(Po 1 točko za vsaka dva delitelja.)
Izračun pripadajočih m .... 3 točke
(Po 1 točko za vsaka dva pravilno izračunana m.)
Zapis vseh rešitev .... 2 točki
(V rešitvi mora biti razvidno, kateri so ustrezni pari števil m in n.)

2. način. Ker je m najmanjši skupni večkratnik n in 4, je m deljiv s 4. Največji skupni delitelj števil m in 18 je zato sodo število. Največji skupni delitelj števil m in 18 je n, zato je n sodi delitelj števila 18, torej je $n \in \{2,6,18\}$.

Število m je najmanjši skupni večkratnik števil n in 4. Če je $n = 2$, je $m = 4$. Če je $n = 6$, je $m = 12$. Pri $n = 18$ pa je $m = 36$. Preverimo, da za ta števila velja $D(18, m) = n$.

Ugotovitev, da $4 \mid m$ .... 1 točka
Ugotovitev, da n sodo število .... 1 točka
Ugotovitev, da $n \mid 18$ .... 1 točka
Zapis vseh sodih deliteljev števila 18 .... 3 točke
Izračun pripadajočih m .... 3 točke
Zapis vseh rešitev (skupaj s preverjanjem, da je $D(18, m) = n$.) .... 1 točka

Rešitve za 8. razred

1. Ko izpraznimo polovico posode, ostane 5 litrov napitka, v katerem je 2 litra soka in 3 litre vode. Ko dolijemo 5 litrov napitka z 20% soka, dolijemo 1 liter soka in 4 litre vode. Dobimo napitek, v katerem so 3 litri soka in 7 litrov vode.

Ko drugič izpraznimo polovico posode, ostane 1.5 litra soka in 3.5 litrov vode. Ko dolijemo 5 litrov napitka z 20% soka (1 liter soka in 4 litre vode), je v napitku 2.5 litra soka in 7.5 litrov vode. Po tretjem praznenju ostane v posodi 1.25 litra soka in 3.75 litrov vode, po ponovnem dolivanju pa je v posodi 2.25 litra soka in 7.75 litrov vode. V napitku je 22.5 % soka.

Izračunan ostanek pri prvem praznjenju: 2 l soka in 3 l vode ....1 točka
Ugotovitev sestave v dolitku (1 l soka in 4 l vode) ....2 točki
Izračunane količine v mešanici po prvem dolivanju ....1 točka
Izračunan ostanek po drugem praznjenju: 1.5 l soka in 3.5 l vode ....1 točka
Izračunane količine v mešanici po drugem dolivanju .... 1 točka
Izračunan ostanek po tretjem odlivanju: 1.25 l soka in 3.75 l vode ....1 točka
Izračunan delež čistega soka po tretjem prilivanju 2.25 l soka in 7.75 l vode ....2 točki
Odgovor: Po tretjem prilivanju dobimo 22.5% soka ....1 točka

2. Vsota notranjih kotov večkotnika je $(n-2)\cdot 180°$, zato je $n = 12$. Ko zbrišemo tri sosednje stranice (recimo A_1A_2, A_2A_3 in A_3A_4), in povežemo oglišči A_1 in A_4 (glej sliko), dobimo desetkotnik. Vsota njegovih notranjih kotov je $8\cdot 180° = 1440°$. Notranji koti pri A_5, A_6, $\ldots$, A_{12} se ujemajo z notranjimi koti prvotnega dvanajstkotnika, zato merijo po $150°$. Vsota notranjih kotov ob stranici A_1A_4 desetkotnika meri $1440° - 8\cdot 150° = 240°$. Ker sta kota $\sphericalangle A_4A_1A_{12}$ in $A_5A_4A_1$ enaka, merita po $120°$ in sta tudi najmanjša kota v nastalem desetkotniku.

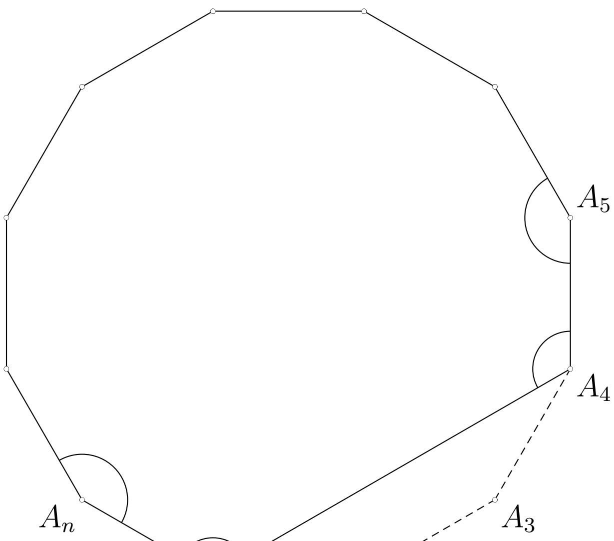

Izračunano število oglišč: $(n-2) \cdot 180°$**,** $n = 12$ **.......... 2 točki**
Ugotovitev, da dobimo desetkotnik .... 1 točka
Izračunana vsota notranjih kotov v desetkotniku $1440°$ **.......... 2 točki**
Ugotovitev, da sedem kotov meri $150°$ **.......... 2 točki**
Izračunana vsota kotov ob najdaljši stranici $240°$ **.......... 1 točka**
Izračun enega od kotov ob najdaljši stranici: $120°$ **in ugotovitev, da sta to tudi najmanjša kota v nastalem večkotniku .... 2 točki**

3. Stranica kvadrata $A'B'C'D'$ meri $\frac{a}{2}$, njegova ploščina je $(\frac{a}{2})^2 = \frac{a^2}{4}$. Točka E' je za $\frac{a}{4}$ oddaljena od stranice AB. Ploščina trikotnika ABE' je $\frac{a \cdot \frac{a}{4}}{2} = \frac{a^2}{8}$. Ploščino osenčenega lika dobimo, če od ploščine kvadrata $ABCD$ odštejemo ploščine skladnih trikotnikov ABE', BCF', CDG' in DAH' ter ploščino kvadrata $A'B'C'D'$. Osenčeni del ima ploščino $a^2 - (4\frac{a^2}{8} + \frac{a^2}{4}) = \frac{a^2}{4}$.

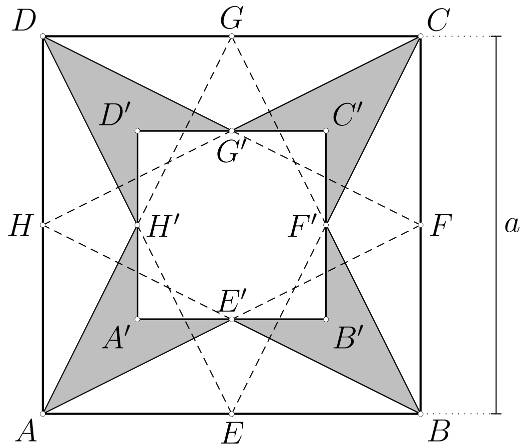

Ugotovitev, da stranica kvadrata $A'B'C'D'$ **meri** $\frac{a}{2}$ **.......... 1 točka**
Izračunana ploščina tega kvadrata $\frac{a^2}{4}$ **.......... 1 točka**
Razdalja točke E' **od stranice** AB **je** $\frac{a}{4}$ **.......... 2 točki**
Ploščina trikotnika ABE' **je** $\frac{a^2}{8}$ **.......... 2 točki**
Ploščina kvadrata $ABCD$ **je** a^2 **.......... 1 točka**
Zapis formule za ploščino osenčenega lika in rezultat $\frac{a^2}{4}$ **.......... (2 + 1) točke**

4. Ulomek predstavlja naravno število, če je števec večkratnik imenovalca. Zato mora biti $10n + 35$ deljivo s 45. Število je deljivo s 45, če je hkrati deljivo s 5 in z 9. $10n + 35$ ima v desetiškem zapisu števke 1, 3, 5, ostalo so ničle (razen v primeru $n = 1$, ko dobimo število 45), tako je vsota števk tega števila 9, kar pomeni, da je število deljivo z 9. Ker se konča s števko 5, je deljivo tudi s 5 in s tem s 45.

Ugotovitev, da mora biti števec večkratnik imenovalca .... 1 točka
Zapis ali upoštevanje: $45 = 9 \cdot 5$ **.......... 1 točka**
Ugotovitev, da mora biti deljivo hkrati z 9 **in** 5 **.......... 1 točka**
Ugotovitev, da je vsota števk enaka 9 **in je zato deljivo z** 9 **.......... 4 točke**
Ugotovitev, da je zadnja števka 5 **in zato število deljivo s** 5 **.......... 2 točki**

Sklep: Ker je število hkrati deljivo s 5 in 9, je deljivo tudi s 45 ....1 točka

5. Možne vsote vseh štirih števil si po velikosti sledijo:

$$a + b < a + c < a + d \leq b + c < b + d < c + d$$

ali

$$a + b < a + c < b + c \leq a + d < b + d < c + d.$$

V prvem primeru je $c + d = 8$, $b + d = 7$ in $a + d = 5$, kar pomeni: $b = a + 2$, $c = a + 3$. Če zapišemo še četrto zvezo $b + c = 4$, dobimo $2a + 5 = 4$ in $a = -\frac{1}{2}$, kar ni celo število.

V drugem primeru je: $c + d = 8$, $b + d = 7$, $a + d = 4$, kar pomeni $b = a + 3$, $c = a + 4$. Upoštevamo še zvezo med b in c, $b + c = 5$, dobimo $2a + 7 = 5$ in $a = -1$.

Ugotovitev, da dobimo 6 možnih vsot po dve števil izmed štirih ....1 točka
Ugotovitev, da si vsote parov vseh štirih števil po velikosti sledijo: $a+b < a+c < a + d \leq b + c < b + d < c + d$ ali $a + b < a + c < b + c \leq a + d < b + d < c + d$ 1 točka
(Točko priznamo tudi, če je v gornjih verigah neenakosti namesto $\leq$ zapisan znak $<$.)
Upoštevanje zvez za prvi primer: $c + d = 8$, $b + d = 7$ in $a + d = 5$ ....1 točka
Zapis števil b in c s pomočjo a: $b = a + 2$, $c = a + 3$ ....1 točka
Zapis zveze $b + c = 4$, $2a + 5 = 4$ ....1 točka
Rešitev: $a = -\frac{1}{2}$ in sklep, da a ni celo število. ....1 točka
Zveze v drugem primeru: $c + d = 8$, $b + d = 7$, $a + d = 4$ ....1 točka
Zapis: $b = a + 3$, $c = a + 4$ ....1 točka
Upoštevanje $b + c = 5$, $2a + 7 = 5$ ....1 točka
Rešitev: $a = -1$ ....1 točka

Rešitve za 9. razred

1. Premica s koordinatnima osema tvori pravokotni trikotnik (glej sliko). Ena kateta trikotnika meri 6 enot. Dolžino druge katete izračunamo iz ploščine: $13.5 = \frac{6x}{2}$, zato druga kateta meri 4.5 enote. Premica seka ordinatno os v točki $N(0, 4.5)$ ali $N(0, -4.5)$.

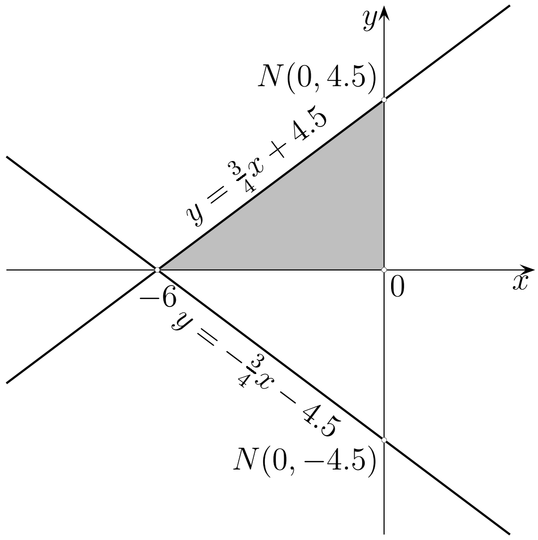

Premica ima enačbo $y = kx + n$. V prvem primeru dobimo $0 = k\cdot(-6)+4.5$ in od tod $k = \frac{3}{4}$, v drugem primeru pa iz $0 = k \cdot (-6) - 4.5$ sledi $k = -\frac{3}{4}$. Enačbi premic sta $y = \frac{3}{4}x + 4.5$ in $y = -\frac{3}{4}x - 4.5$.

Ugotovitev, da je trikotnik pravokoten in da ena kateta meri 6 enot. (1 + 1) točka
Uporaba obrazca za ploščino pravokotnega trikotnika. .... 2 točki
Izračun dolžine druge katete: 4.5 .... 1 točka
Ugotovitev, da druga kateta predstavlja prosti člen v enačbi premice ... 1 točka
Izračun smernih koeficientov $k = \frac{3}{4}$ in $k = -\frac{3}{4}$ .... 2 točki
Zapis enačb premic $y = \frac{3}{4}x + 4.5$ in $y = -\frac{3}{4}x - 4.5$ .... 2 točki

2. Če z x označimo razdaljo od A do B, razdalja od B do C meri $x + 10$. Del, ki ga prevozi prvi motorist je $\frac{2}{7}x$, od kraja B pa je oddaljen $\frac{5}{7}x$.

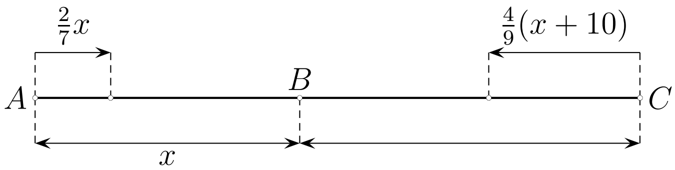

Del, ki ga prevozi drugi motorist je $\frac{4}{9}(x + 10)$, od kraja B pa je oddaljen $\frac{5}{9}(x + 10)$. Ker sta enako oddaljena od B, velja enačba: $\frac{5}{9}(x + 10) = \frac{5}{7}x$. Rešitev x te enačbe je 35 km. Razdalja med krajema A in C je $2x + 10 = 80$ km.

Z x označena razdalja od A do B in z $x + 10$ razdalja od B do C .... 1 točka
Zapis poti, ki jo prevozi prvi motorist: $\frac{2}{7}x$, od kraja B je oddaljen $\frac{5}{7}x$ ...... 2 točki
Zapis poti, ki jo prevozi drugi motorist: $\frac{4}{9}(x+10)$, od kraja B je oddaljen $\frac{5}{9}(x+10)$
2 točki
Zapis enačbe: $\frac{5}{9}(x + 10) = \frac{5}{7}x$ .... 2 točki
Rešitev $x = 35$ .... 1 točka
Odgovor: Razdalja med krajema A in C je $2x + 10 = 80$ km. .... 2 točki

3. Kota $\sphericalangle DCA$ in $\sphericalangle BAC$ sta skladna, ker imata vzporedne krake. Ker sta skladna tudi kota $\sphericalangle ADC$ in $\sphericalangle ACB$, sta si trikotnika ACD in BAC podobna. Razmerje stranic zapišemo kot: $|AB| : |AC| = |AC| : |CD|$. Diagonala $|AC|$ tako meri 6 cm. Podobno lahko zapišemo še razmerje, v katerem nastopa krak AD: $|AD| : |DC| = |BC| : |AC|$, iz katerega izračunamo krak $|AD| = 4$ cm. Obseg trapeza meri $o = 12 + 3 + 8 + 4 = 27$ cm.

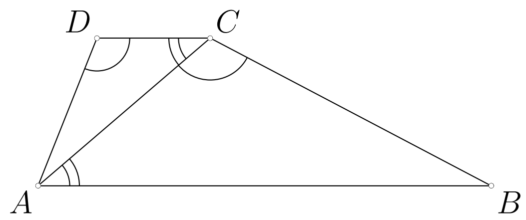

Ugotovitev, da sta kota $\sphericalangle DCA$ in $\sphericalangle BAC$ skladna, ker imata vzporedne krake . 2 točki
Ugotovitev, da sta skladna tudi kota $\sphericalangle ADC$ in $\sphericalangle ACB$ in sta trikotnika ACD in BAC podobna .... 1 točka
Zapis razmerja stranic: $|AB| : |AC| = |AC| : |CD|$ .... 1 točka
Izračunana diagonala $|AC| = 6$ cm .... 3 točke
Zapis razmerja s krakom AD: $|AD| : |DC| = |BC| : |AC|$ .... 1 točka
Izračunan krak $|AD| = 4$ cm .... 1 točka
Obseg: $o = 12 + 3 + 8 + 4 = 27$ cm .... 1 točka

4. Ko mizar kocki odreže vogale, dobi telo, ki ga omejuje 8 skladnih enakostraničnih trikotnikov in 6 skladnih kvadratov. Stranica enakostraničnega trikotnika je enako dolga kot hipotenuza pravokotnega trikotnika s krakoma dolžine $\frac{a}{2}$.

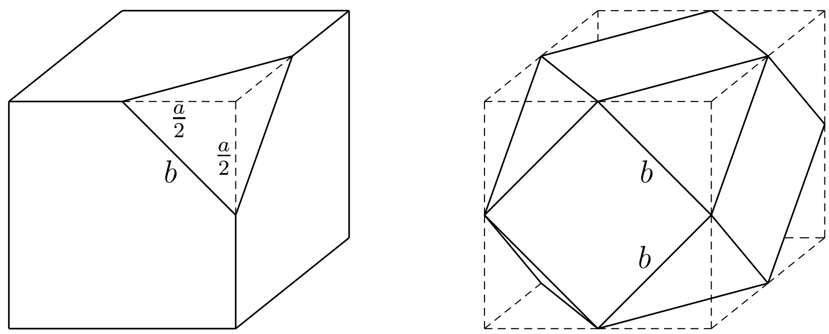

Torej meri $b = \frac{a\sqrt{2}}{2}$. Ploščina enakostraničnega trikotnika je enaka $\frac{b^2\sqrt{3}}{4} = \frac{a^2\sqrt{3}}{8}$. Stranica kvadrata je enaka stranici enakostraničnega trikotnika, ploščina kvadrata pa meri $\frac{a^2}{2}$. Celotna površina novega telesa meri $P = 8 \cdot \frac{a^2\sqrt{3}}{8} + 6 \cdot \frac{a^2}{2} = a^2(\sqrt{3} + 3)$. Če bi mizar pobarval prvotno kocko, ki ima površino $6a^2$, bi porabil 6 litrov barve, zato je za novo nastalo telo porabil $\frac{a^2(\sqrt{3}+3)}{6a^2} \cdot 6 = (\sqrt{3} + 3)$ litrov barve.

Ugotovitev, da ima telo 14 ploskev, 8 skladnih enakostraničnih trikotnikov in 6 skladnih kvadratov .... 1 točka
Zapisana stranica enakostraničnega trikotnika $b = \frac{a\sqrt{2}}{2}$ .... 1 točka
Izračunana ploščina enega trikotnika meri $p_1 = \frac{b^2\sqrt{3}}{4} = \frac{a^2\sqrt{3}}{8}$ .... 1 točka
Ugotovitev, da meri stranica kvadrata $\frac{a\sqrt{2}}{2}$ .... 1 točka
Ploščina enega kvadrata meri $p_2 = \frac{a^2}{2}$ .... 1 točka
Površina kocke je $P = 6a^2$ .... 1 točka
Zapis formule za površino dobljenega telesa: $P = 8p_1 + 6p_2$ .... 1 točka
Izračun površine: $P = 8 \cdot \frac{a^2\sqrt{3}}{8} + 6 \cdot \frac{a^2}{2} = a^2(\sqrt{3} + 3)$ .... 2 točki

Odgovor: Za novo nastalo telo je mizar porabil $(\sqrt{3}+3)$ litrov barve. ....1 točka

5. a) Če hočemo, da bo število deljivo z 18, mora biti z 2 in z 9. Palindrom se torej začne in konča z 2 (najmanjša soda možna števka, ker na začetku ne sme biti 0). Vsota števk mora biti soda (ker vsaka izmed treh različnih števk v zapisu palindroma nastopa dvakrat) in deljiva z 9, torej najmanj 18. Števke na drugem tretjem, četrtem in petem mestu imajo torej vsoto 14, druga in četrta pa morata biti čim manjši, torej 0. Iskani palindrom je 207702.

b) Štirimestni palindromi so oblike $abba$. Njihov desetiški zapis je $abba = 1000a + 100b + 10b + a = 1001a + 110b = 91 \cdot 11a + 10 \cdot 11b = 11(91a + 10b)$. Vsi štirimestni palindromi so deljivi z 11, torej niso praštevila.

a) **Ugotovitev, da mora biti število deljivo z 2 in z 9 ....1 točka**
Ugotovitev, da je 2 prva in zadnja števka ....1 točka
Ugotovitev, da mora biti vsota števk 18 ....1 točka
Ugotovitev, da sta druga in predzadnja števka enaki 0 ....1 točka
Odgovor: Iskani palindrom je 207702 ....1 točka

a) **Ugotovitev, da so štirimestni palindromi oblike $abba$ ....1 točka**
Uporaba desetiškega zapisa: $abba = 1000a + 100b + 10b + a = 1001a + 110b$. 1 točka
Poenostavitev in izpostavljanje skupnega faktorja: $91 \cdot 11a + 10 \cdot 11b = 11(91a + 10b)$ ....2 točki
Sklep: Vsi štirimestni palindromi so deljivi z 11, torej niso praštevila. .... 1 točka